

T.C.

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

ATAM BÜLTEN

01-31 MAYIS 2025

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ
BAŞKANLIĞI

Yayınlar

“Gençler için Nutuk” un
tekrar baskısı yapıldı

Kurum İçi Faaliyetler

Proje Değerlendirme
Komisyonu Toplantısı

Etkinlikler

Panel, Sergi
Bilim Kurulu Toplantısı

'Benim en büyük eserim, Türkiye Cumhuriyeti'dir.'

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

01

BAŞKANLIK MAKAMI

Akademik Performans Ödülü

7-8

Uluslararası sempozyum sunumu

9-10

Türk Hukuk Tarihi kitabı yayında

11

“Kapsül”de yayımlanan makale

12-13

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması'nın
100. Yıl Dönümünde Türkiye ile Rusya
Arasındaki Kültürel ve Entelektüel
İlişkiler (1890-1940) Paneli

15-18

Cumhuriyet Dönemi Türkiye ile Rusya
Arasında Entelektüel Karşılaşmalar
Sergisi

19-21

Kitap İmza Töreni

22-23

Mayıs ayı olağan Bilim Kurulu
toplantısı

24-27

03

YAYINLAR

ATAM Dergisi'nin 111. sayısı yayında

29

Yeni e-yayın

29

Tekrar baskısı yapılan yayınlar

30-32

İÇİNDEKİLER

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

Atatürk Ansiklopedisi'nin
mobil uygulaması hizmete girdi

34

35

05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

37

06

KURUM İÇİ FAALİYETLER

ATAM Yüksek Kurum Uzmanları Toplantısı

Yayın Komisyonu Toplantısı

Proje Değerlendirme Komisyonu Toplantısı

39

39

40

07

YAKINDA

Özel baskı yayınlar çok yakında

42

08

BİLİM KURULU ÜYELERİNDEN

Doç. Dr. Esra ÖZSÜER

Prof. Dr. Nurten ÇETİN

Prof. Dr. Zehra ASLAN

44-45

46-48

49

09

HABERLEŞME ÜYELERİNDEN

Prof. Dr. Evren KÜÇÜK

51-52

01

BAŞKANLIK MAKAMI

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç “Akademik Performans Ödülü”ne layık görüldü

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen törende Akademik Veri İzleme Sistemi verilerine dayanarak 2024 yılı içerisinde “Yayın ve Atıflar” kategorisi ile “Genel Akademik Performans” kategorisinde en yüksek puanı almasından dolayı ‘Akademik Performans Ödülü’ne layık görüldü.

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, “Mediation in Ottoman Family Law in Light of Qadi Registers” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, 8-9 Mayıs tarihleri arasında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ile Karoli Gaspar Reformatus Egyetem University tarafından gerçekleştirilen “Dispute Resolution Methods from the Perspective of Turkish and Hungarian Law” adlı uluslararası sempozyumda “Mediation in Ottoman Family Law in Light of Qadi Registers” başlıklı sunum gerçekleştirdi.

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç'ın, Türk Hukuk Tarihi - Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavına Hazırlık kitabı yayında

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç ve Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Vefa Karataş tarafından hazırlanan ve Türk Hukuk Tarihi alanına ilişkin en temel kavramları ve kurumları soru haline getiren eser ilgili alanda çalışanların ve meraklılarının istifadesine sunuldu. 143 sayfadan oluşun kitabın baskısı Adalet Yayınevi tarafından Mayıs 2025'te yapıldı.

“Atatürk’ün Gençliğe Yüklediği İlk Görev: Çalışkan Olmak ” başlıklı makale “Kapsül”de yayımlandı

Erciyes Üniversitesi Mustafa Kılıçer Eczacılık Fakültesi Öğrencileri Dergisi’nden gelen talep üzerine ATAM Uzmanı Mukaddes Arslan ve ATAM Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın “Kapsül” dergisi için “Atatürk’ün Gençliğe Yüklediği İlk Görev: Çalışkan Olmak ” başlıklı bir makale kaleme aldı.

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE YÜKLEDİĞİ İLK GÖREV: ÇALIŞKAN OLMAK

Atsız Mukaddes ARSLAN & Arzu GÜVENÇ SAYGI - ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (ATAM)

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda ve modernleşme sürecinde belirleyici bir rol oynamıştır. Atatürk, yalnızca siyasi ve toplumsal bir dönüşümü değil, aynı zamanda bilimsel ve kültürel bir yeniden yapılanmayı da hedeflemiştir. Atatürk'ün bu hedefleri, Atatürk ilkeleri olarak şekillenmiş, Cumhuriyet'in ilanından günümüze dek Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ülküleri haline gelmiştir. Atatürk'ün Cumhuriyet'in temelini oluşturan bu ilkeleri; Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, Devletçilik ve İnkılapçılık şeklinde ana başlıklar altında toplanmıştır. Atatürk ilkeleri, toplumun her kesimini kapsamakla birlikte, Atatürk özellikle gençliğe büyük bir sorumluluk yüklemiştir.

Atatürk, gençliği Türkiye'nin geleceği olarak görmüş ve onlara olan güvenini birçok konuşmasında dile getirmiştir. Gençliğin, toplumun ve ülkenin kalkınmasındaki merkezi rolünü vurgulamış ve gençlerin bilime, çalışkanlığa ve çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmaya odaklanmasını istemiştir.

4-11 Eylül 1919 tarihlerinde Sivas'ta toplanan Kongre sırasında, 8 Eylül günü, Sivas kongresinde askerî tıp talebesi delegesi olan ve askerî üniformasıyla

kongreye katılan Hikmet isminde bir genci alnından öpen Mustafa Kemal, **"Gençler, vatanın bütün ümit ve istikbali size, genç nesillerin anlayış ve enerjisine bağlanmıştır."** diyerek gençliğe verdiği önemi henüz Milli Mücadele'nin başında göstermiştir.

Atatürk, gençliğe yalnızca önem vermemiş, sorumluluk da yüklemiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonraki hitaplarında Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin yaşatılması gibi hayati bir görevi de gençliğe vermiştir. Atatürk'ün gözünde gençlik, yalnızca Cumhuriyet'e sahip çıkıp yaşatmasını beklediği gelecek nesiller olarak değerlendirilemez.

Nitekim, Başkumandan Meydan Muharebesi'nin ikinci yıldönümü dolayısıyla Dumlupınar'da yaptığı konuşmada Atatürk; **"Gençler! Cesaretimizi kuvvetlendiren ve devam ettiren sizsiniz. Siz, almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık meziyetinin, vatan sevgisinin, fikir özgürlüğünün en değerli simgesi olacaksınız. Ey yükselen yeni kuşak! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz!"** sözleri ile gençliğe yüklediği sorumluluğu açıkça belirtmiştir.

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması'nın 100. Yıl Dönümünde Türkiye ile Rusya Arasındaki Kültürel ve Entelektüel İlişkiler (1890-1940) Paneli gerçekleştirildi

“Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması’nın 100. Yıl Dönümünde Türkiye ile Rusya Arasındaki Kültürel ve Entelektüel İlişkiler (1890-1940) Paneli” ATAM ev sahipliğinde düzenlendi. Yoğun ilgi gören panele, Rusya Federasyonu Büyükelçiliği Müsteşarı Doç. Dr. Aleksandr Sotniçenko, Rusya Federasyonu Büyükelçiliği Kültür Ataşesi Evgeniy Bolehrevskiy, Ankara Türk-Rus Dostluk Evi Başkanı Erol Uğurlu, Kars Kültür ve Sanat Derneği Başkanı Vedat Akçayöz, Yüksek Kurum ve bağlı kurumların çalışanları ile öğrenciler katıldı.

Panel kaydına
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

“Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması’nın
100. Yıl Dönümünde
Türkiye ile Rusya Arasındaki
Kültürel ve Entelektüel İlişkiler
(1890-1940)”
PANELİ

5 Mayıs 2025

14.30-16.30

Moderatör

**Prof. Dr.
Hacer Topaktaş
ÜSTÜNER**
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

Panelist

**Prof. Dr.
Türkan OLCAY**
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

“Bolşoy Tiyatrosu’nun 1935 Yılı
Türkiye Turnesi ve Yankıları”

Panelist

**Doç. Dr.
Mustafa
TANRIVERDİ**
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ATAM Haberleşme Üyesi
“Rusya İmparatorluğu’ndan
Osmanlı Topraklarına
Kültürel ve Dini Amaçlı
Seyahatler ve
Yansımaları”

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih
Yüksek Kurumu
Yerleşkesi, Seminer Salonu 2
Üniversiteler Mah. Toplum Cad.
No.: 5
Çankaya / ANKARA

bilgi@atam.gov.tr -
www.atam.gov.tr

Panelist

**Prof. Dr.
Aleksandr
KOLESNİKOV**
ST. PETERSBURG DEVLET
ÜNİVERSİTESİ
Avrasya Araştırmaları Merkezi Müdürü
“1930’lı Yıllarda
Rus-Türk Bilimsel İlişkileri”

Cumhuriyet Dönemi Türkiye ile Rusya Arasında Entelektüel Karşılaşmalar Sergisi açıldı

**Cumhuriyet Dönemi
Türkiye İle Rusya Arasında
Entelektüel Karşılaşmalar
SERGİSİ**

**5-9 Mayıs 2025 Açılış: 5 Mayıs 2025
09.00-18.00 14.15**

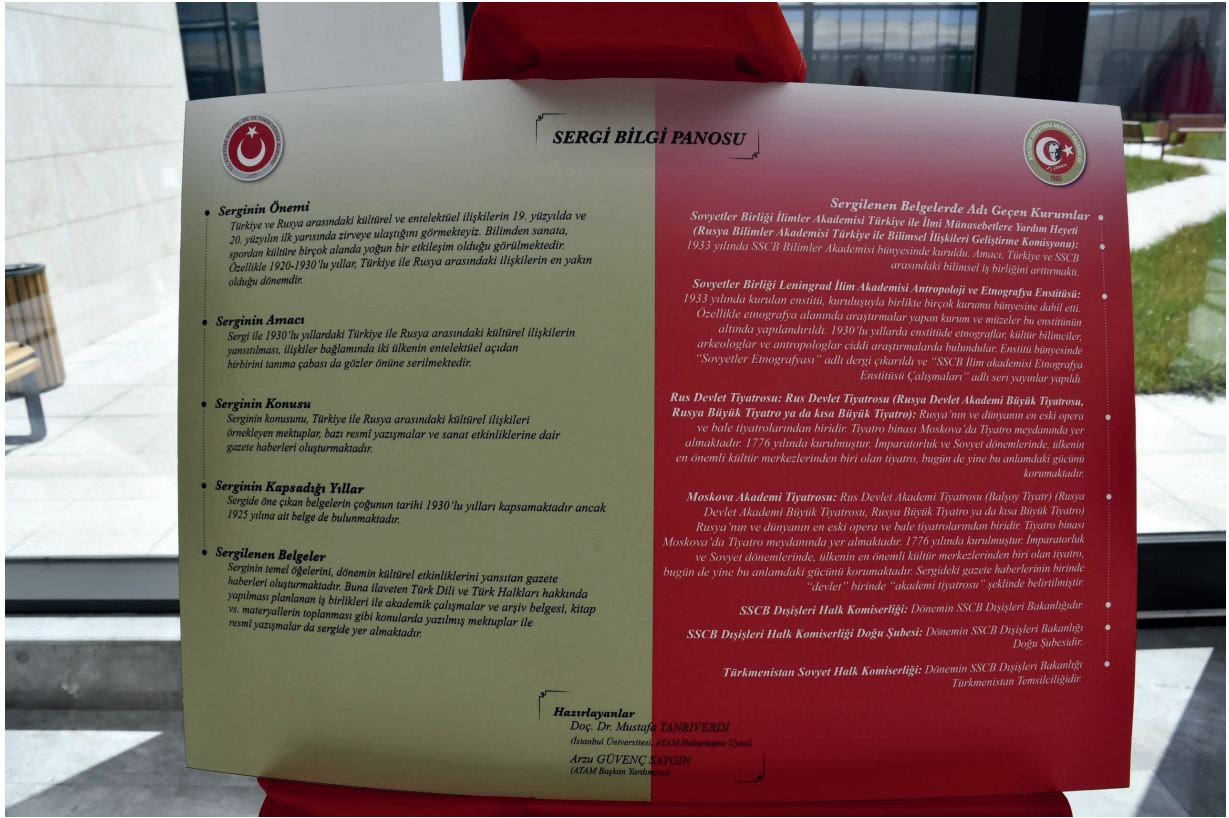
Cumhuriyet Dönemi Türkiye ile Rusya Arasında Entelektüel Karşılaşmalar Sergisi kapsamında Türk ve Rus arşivlerinden seçilmiş ve 18 ayrı parçadan oluşan arşiv belgesi ve gazete haberleri ile iki ülke arasındaki ilişkilere ışık tutulmakta, günümüz ve gelecekteki kültürel ve diplomatik ilişkilere katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

 Atatürk KÜltür, Dil ve Tarih
Yüksek Kurumu Yerleşkesi,
bilgiatam.gov.tr - Seminer Salonu 2 Üniversiteler Mah. Toplum Cad. No.: 6
www.atan.gov.tr Çankaya / ANKARA

Atatürk Araştırma Merkezi tarafından 5-9 Mayıs 2025 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Cumhuriyet Dönemi Türkiye ile Rusya Arasında Entelektüel Karşılaşmalar" sergisinin açılışı 5 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirildi. Sergi 9 Mayıs 2025 Cuma günü saat 18.00'e kadar ziyarete açık kaldı.

Prof. Dr. Aleksandr Kolesnikov tarafından imza günü düzenlendi

**Prof. Dr.
Aleksandr
KOLESNIKOV**

İmza Günü

**ATATÜRK DÖNEMİ
TÜRK-RUS İLİŞKİLERİ**

5 Mayıs 2025
16.30-17.00

Prof. Dr. Aleksandr KOLESNIKOV

Prof. Dr. Kolesnikov, 1974 yılında Askeri Yabancı Diller Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra, 1980'de SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nde akademik kariyerine başlamıştır. 1998'de Rusya Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Enstitüsü'nde doktora yaparak bilim doktora unvanını almıştır. 1991-1995 yıllarında Almanya ve Polonya'da gazetecilik yapmış, 1995-2013 arasında Rusya Dışişleri Bakanlığı'nda diplomatik görevini icra etmiştir. Ayrıca, çeşitli üniversitelerde öğretim üyeliği yapmış ve misafir profesör olarak çalışmıştır. 2017'den itibaren Petersburg Türkiye İle Bilimsel ve Kültürel İlişkiler Derneği'nin başkanı, 2019'dan itibaren ise Petersburg Devlet Üniversitesi Avrasya Araştırmaları Merkezi'nin direktörlüğünde. Uzmanlık alanları arasında Türk halklarının ve Orta Asya halklarının tarihi, etnografyası, tarih yazımı, kaynak çalışmaları ve Osmanlı İmparatorluğu ile Türkiye Cumhuriyeti tarihi yer almaktadır. İngilizce, Fransızca, Lehçe, Türkçe ve Türkmence bilmektedir.

bilgi@atam.gov.tr
www.atam.gov.tr

 Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Verleşkesi, Seminer Salonu 2
Üniversiteler Mah. Toplum Cad.
No.: 5 Çankaya / ANKARA

ATAM ev sahipliğinde düzenlen “Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması’nın 100. Yıl Dönümünde Türkiye ile Rusya Arasındaki Kültürel ve Entelektüel İlişkiler (1890-1940) Paneli” başlıklı etkinlikte sunum yapan Prof. Dr. Aleksandr Kolesnikov, ATAM yayınları arasında yer alan “Atatürk Dönemi Türk-Rus İlişkileri” adlı kitabı için panel sonrasında imza günü gerçekleştirdi.

ATAM'ın Mayıs ayı olağan Bilim Kurulu toplantısı **30 Mayıs 2025** tarihinde gerçekleştirildi

Kurumumuzun Mayıs ayı olağan Bilim Kurulu toplantısı, 30 Mayıs 2025 tarihinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yerleşkesinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı BE Prof. Dr. Derya Örs'ün açış konuşması ile başladı. ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç tarafından Kurumun son 6 aylık faaliyetleri değerlendirildi, 2025 yılının ikinci yarısı ve 2026 vizyonu sunuldu. Gündem maddeleri ele alınarak Bilim Kurulu asli üyelerimiz ile 2025 yılının ikinci yarısında düzenlenmesi planlanan çalışmalar hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Bilim Kurulu toplantısında ayrıca Kol, Komisyon ve Çalışma Grubu toplantıları gerçekleştirildi.

03

YAYINLAR

ATAM Dergisi'nin 111. sayısı yayında

“

atamdergi.gov.tr

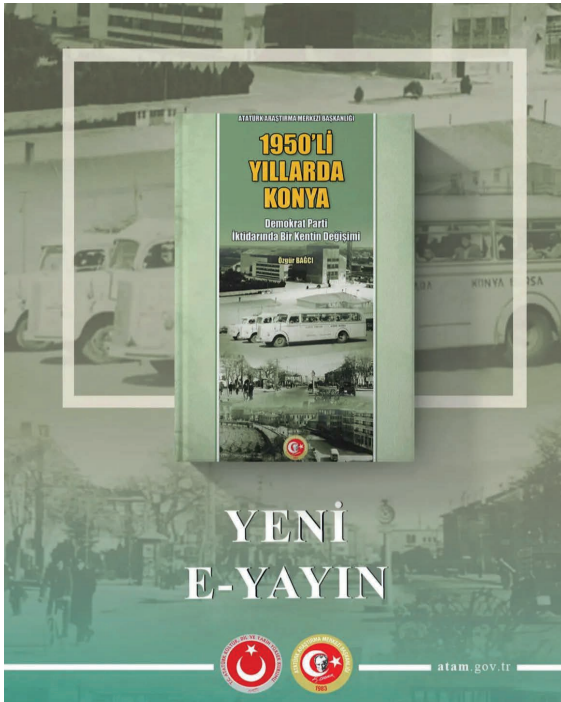

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nin 111. sayısı yayımlandı. Kurumumuz, misyonu doğrultusunda Cumhuriyet Tarihi ve Millî Mücadele'ye dair nitelikli araştırma makalelerine yer vermeye devam etmektedir. Siyasi, askerî, sosyal tarih ile şehir tarihçiliği gibi tarih disiplinlerinin kesişim noktalarına odaklanan zengin içerikli son sayımız, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'ne duyulan akademik ve toplumsal ilginin ayrıca bir göstergesidir.

Dergiye ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

”

“1950’li Yıllarda Konya Demokrat Parti İktidarında Bir Kentin Değişimi” başlıklı eser, e-yayın olarak okuyucunun istifadesine sunuldu

“

Konya'nın 1950’li yıllarda Demokrat Parti iktidarı döneminde geçirdiği siyasal, ekonomik ve kültürel dönüşüm, “1950’li Yıllarda Konya Demokrat Parti İktidarında Bir Kentin Değişimi” başlıklı eserle e-yayın olarak okuyucuların istifadesine sunuldu. Esere buradan erişim sağlanabilir.

E-yayına ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

”

“Atatürk Dönemi Türk-Rus İlişkileri” başlıklı kitabın tekrar baskısı yapıldı

“

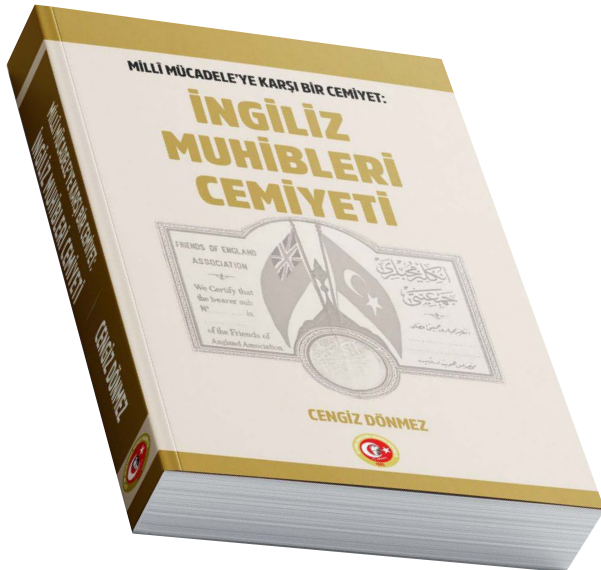
Prof. Dr. Aleksandr Kolesnikov tarafından kaleme alınan ve 2010 yılında basılarak ATAM yayınları arasında yerini alan “Atatürk Dönemi Türk-Rus İlişkileri” başlıklı kitabın tekrar baskısı yapıldı. ATAM ev sahipliğinde düzenlenen “Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması’nın 100. Yıl Dönümünde Türkiye ile Rusya Arasındaki Kültürel ve Entelektüel İlişkiler (1890-1940)” başlıklı panelin ardından kitabın yazarı tarafından imza günü gerçekleştirildi.

Kitaba ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

”

“Millî Mücadele’ye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhibleri Cemiyeti” başlıklı eserin tekrar baskısı yapıldı

“

Prof. Dr. Cengiz Dönmez tarafından kaleme alınan ve Millî Mücadele döneminde Türkiye’de faaliyet göstererek İngiliz çıkarlarına hizmet eden İngiliz Muhibleri Cemiyeti’ni tarihi belgeler ışığında detaylı biçimde inceleyen “Millî Mücadele’ye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhibleri Cemiyeti” başlıklı eserin ATAM tarafından tekrar baskısı yapıldı.

”

“Atatürk’ün Sosyal ve Kültürel Politikaları” adlı eserin tekrar baskısı yapıldı.

“

Doç. Dr. Seda Bayındır Uluskan tarafından hazırlanan ve Atatürk’ün özellikle 1930 sonrası çizdiği “kültür adamı” portresiyle Türkiye’deki sosyal ve kültürel inkılap hareketine nasıl önderlik ettiğini anlatan “Atatürk’ün Sosyal ve Kültürel Politikaları” adlı kitabın tekrar baskısı ATAM tarafından gerçekleştirildi.

Kitaba
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

”

“İsmet İnönü Lozan Barış Konferansı Konuşma, Demeç, Makale, Mesaj, Anı ve Söyleşileri” üçüncü kez okurlarıyla buluştu

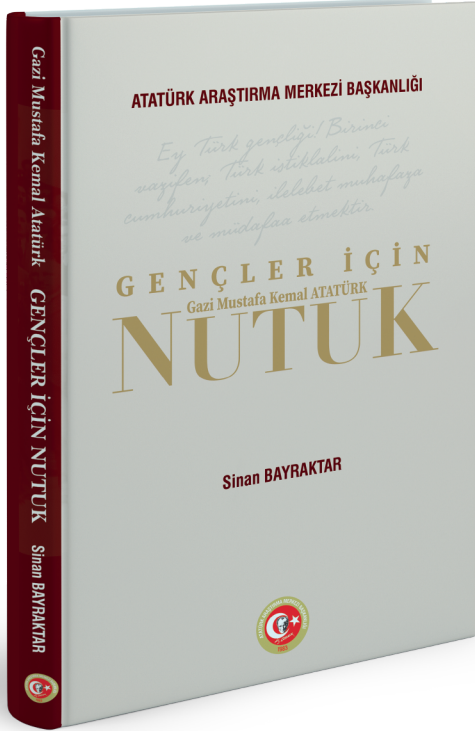

“

İlhan Turan’ın hazırladığı ve İsmet İnönü’nün Lozan Konferansı sürecindeki konuşmalarını, mesajlarını ve anılarını kronolojik bir düzenle sunan “İsmet İnönü Lozan Barış Konferansı Konuşma, Demeç, Makale, Mesaj, Anı ve Söyleşileri” başlıklı eser gördüğü ilgiye cevap vermek için üçüncü baskısıyla okuyucunun istifadesine sunuldu.

”

“Gençler için Nutuk” un tekrar baskısı yapıldı

“

ATAM'ın gençlere yönelik faaliyetleri kapsamında, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz tarafından günümüz Türkçesine sadeleştirilmiş “Nutuk” temel alınarak Sinan Bayraktar tarafından öncelikle 12-18 yaş grubundaki gençlere dönük hazırlanan “Gençler için Nutuk” başlıklı kitabın tekrar baskısı yapıldı.

”

“Doğumundan Ölümüne Kadar Kaynakçalı Atatürk Günlüğü” başlıklı eserin tekrar baskısı yapıldı

“

Atatürk'ün 1881-1938 arasını kapsayan elli yedi yıllık yaşamını kronoloji zinciri içinde sunan ve 1999 yılında yapılan ilk baskısından itibaren okuyucudan yoğun bir ilgi gören “Doğumundan Ölümüne Kadar Kaynakçalı Atatürk Günlüğü” başlıklı eserin tekrar baskısı ATAM tarafından yapıldı.

”

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

9 yeni madde eklenen Atatürk Ansiklopedisi'nin mobil uygulaması hizmete girdi

ANSİKLOPEDİDE YENİ

3 Haziran 2025

MEHMET HAŞİM (APAYDIN) BEY (1876-1940)
Milletvekili

Haşim Bey, Erzurum'da 1876 yılında dünyaya gelmiştir. Babası Koyulhisar Defter-i Hakani Katibi Halil Efendi'dir. İlk ve orta eğitimini Koyulhisar Rüştîye'sinde tahsil etmiştir. Eğitim hayatını tamamla...
Hatice Yıldırım

Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubu, Mayıs ayında 74 sayılı ve yılın altıncı toplantısını gerçekleştirdi. Toplantı kapsamında 9 madde yayına alınırken, 7 yeni maddeye hakem ataması yapıldı ve kamuoyundan gelen 18 madde teklifi değerlendirildi. Ansiklopedide yayımlanan madde sayısı 1319'a ulaştı. Erişim sayısı 12 milyona yaklaşan dijital platformun mobil uygulaması da 19 Mayıs tarihinde hizmete girdi. Böylece ansiklopedinin daha geniş kitlelere ulaşmasında önemli bir adım daha atılmış oldu.

Tümü

2025

Mehmet Haşim (Apaydın) Bey (1876-1940)

Milletvekili

Yazar: Hatice Yıldırım

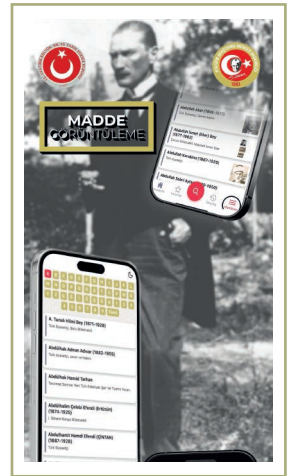
Yayınlanma Tarihi: 3 Haziran 2025

Haşim Bey, Erzurum'da 1876 yılında dünyaya gelmiştir. Babası Koyulhisar Defter-i Hakani Katibi Halil Efendi'dir. İlk ve orta eğitimini Koyulhisar Rüştîye'sinde tahsil etmiştir. Eğitim hayatını tamamladıktan sonra Koyulhisar Tapu Müdürlüğü Kalemünde staja başlamıştır. 1890-1893 yıllarında ise Koyulhisar Arazi Yoklama Katıplığı görevini yürütmüştür. 1895 yılında Koyulhisar Sandık Eminliği görevine 1896 yılında ise Gürün Kazası Sandık Eminliğine atanmıştır. Haşim Bey, 1898 yılında Şarki Karahisar Merkez Tapu Katıplığına, 1909 yılında ise Niğde Tapu Katıplığına tayin edilmiştir. I. Dünya Savaşı yıllarında ise 1914'te Karaman Aşar ve Ağnam Katıplığında, 1915'te Konya Özel Saymanlık Müdürlüğünde, 1916'da Tekalif-i Harbiye Ambarı Memurluğunda, 1917'de İaşe Ambarı Memurluğunda, 1918'de Tapu-Tahrir ve Tahdit Kurulunda görevlendirilmiş ve kurulun başkanlığını da yapmıştır.

1918 yılının Eylül ayından itibaren açıkta bulunan Haşim Bey, Büyük Millet Meclisi için yapılan seçimlerde 67 oy alarak Çorum'dan milletvekili seçilmiştir. Haşim Bey, 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi'nin açılışında da hazır bulunmuştur. Ayrıca mecliste Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığını yaptığı birinci grupta yer almıştır. Memuriyet hayatında Tapu Kâtibi olarak görev yapan Haşim Bey, mecliste de Tapu-Kadastro, Maliye ve Dilekçe komisyonlarında vazife almıştır. Bunların yanı sıra I. toplantı yılında Dilekçe Komisyonunun kâtipliği görevini de yürütmüştür. Haşim Bey, dönem içinde 7 kanun önerisi vermiş ve 2'si gizli oturumda olmak üzere toplam 44 kez söz alarak kürsüde görüşlerini beyan etmiştir.

Atatürk Ansiklopedisine ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

Kurumumuzun yüz akı projelerinden olan Atatürk Ansiklopedisi'nin mobil uygulaması hayata geçti. Uygulama, kullanım kolaylığı sağlamak adına koyu/açık mod seçenekleri, metin boyutu düzenleme, maddeleri 'Favoriler'e ekleme, daha önce ziyaret edilen maddeleri 'Geçmiş' sekmesinde görüntüleme, hızlı madde paylaşımı sağlama özellikleri ile Appstore ve Playstore'dan indirilebilmektedir. Tanıtım videosuna buradan erişim sağlayabilirsiniz.

Atatürk Ansiklopedisine
Playstore'dan ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Atatürk Ansiklopedisine
Appstore'dan ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Türk Dünyası Ansiklopedisi'ne 6 yeni madde

Yayın hayatına başladıktan sonraki 6 aylık süre zarfında Türk Dünyası Komisyonu üyeleri tarafından ansiklopedi için 335 yeni madde başlığı belirlendi. Ansiklopediye toplam erişim sayısı 30 bini geçti. Mayıs ayında Türk Dünyası Ansiklopedisi'nde 6 madde yayımlandı. Bu ay yayımlanan maddeler arasında Hülya Eraydın Argunşah tarafından kaleme alınan Fatma Aliye Hanım ve Şukufe Nihal maddeleri dikkat çekmektedir.

Şânîzâde Mehmed Atâullah Efendi

Osmanlı Tarihçisi, Hekim, Şair, Çevimen

Yazar: Çetin Aykurt

Yayınlanma Tarihi: 13 Mayıs 2025

İstanbul'da doğan Şânîzâde Mehmed Atâullah Efendi'nin doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber 1184 (1770-71) tarihi kabul edilmiştir. Babası Hacı Mehmed Sâdık Efendi'dir. Dedesi Hacı Mustafa Efendi, onun babasının Tarakçı Ahmed Dede'dir.

Şânîzâde, medresede okuduktan sonra 1785 tarihinde ilmiye rütüsü almıştır. Medrese sonrası Süleymaniye Tıp Medresesinde ve Halıcıoğlu Mühendishânesinde tahsil görmüştür. Bunlardan hangi mektebe daha evvel girdiğini ve hangi senelerde tahsil gördüğü bilinmemektedir. İtalyanca, Fransızca, Arapça, Farsça, Rumca ve Latince olmak üzere altı yabancı dil bilmektedir. Tahsili bitince, otuz seneyi geçen uzunca bir müddet ordu kadısı olan babasının maiyyetinde dolaşmıştır. 1231/1816 senesinde Çorlu Medresesi Müderrisliği uhdesinde olmak üzere Eyüp (Havâss-ı Refia) Mahkemesi kadılığına getirilmiştir. 1817 senesinde Haremeyn Evkâf Müfettişi olmuştur. Bu vazifede iki sene kaldıktan sonra 15 Safer 1235/3 Aralık 1819 tarihinde vak'anüvis tayin edilmiştir. 1237/1821 senesinde de Mekke-i Mükerrime payesiyle taltif edilmiştir. 13 Zilhicce 1241/19 Temmuz 1826 tarihinde Menemen arpalığı ile emekli olmuştur.

Şânîzâde, Süleymaniye Tıp Medresesinden mezun olmasına ve çok mühim tıp eseri yazmasına rağmen hekim ya da hoca olarak devlet kademesinde görev yaptığına dair hiçbir kayıt yoktur. Hekimlik mesleğini icrâa etmesi hakkında tek kayıt Şânîzâde Tarihi'nde bulunmaktadır. Şânîzâde, modern tıbbın öncülerindendir. Batılı eserleri tercüme etmesi yanında, eski tıp terimlerini yeniden adlandırmak suretiyle tıp terminolojisine katkı sağlamıştır.

Diğer Maddeler

Osmanlı Tarihçisi, Hekim, Şair, Çevimen

Türk Dünyası Ansiklopedisine ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

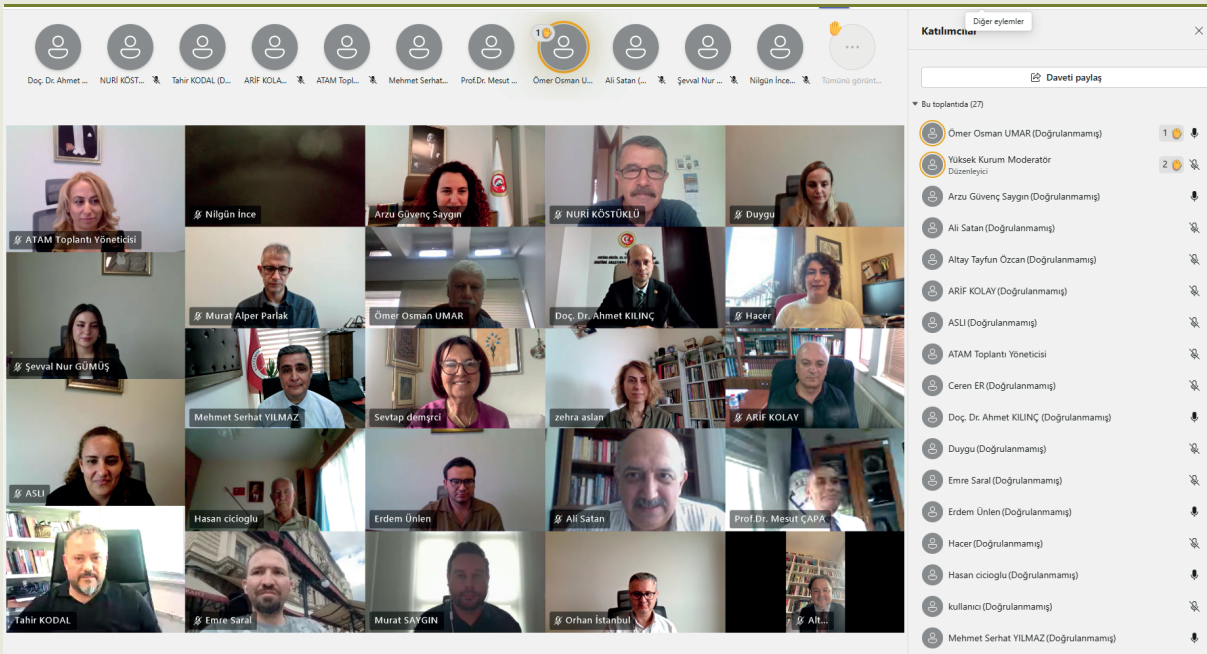
KURUM İÇİ FAALİYETLER

ATAM Yüksek Kurum Uzmanları Toplantısı

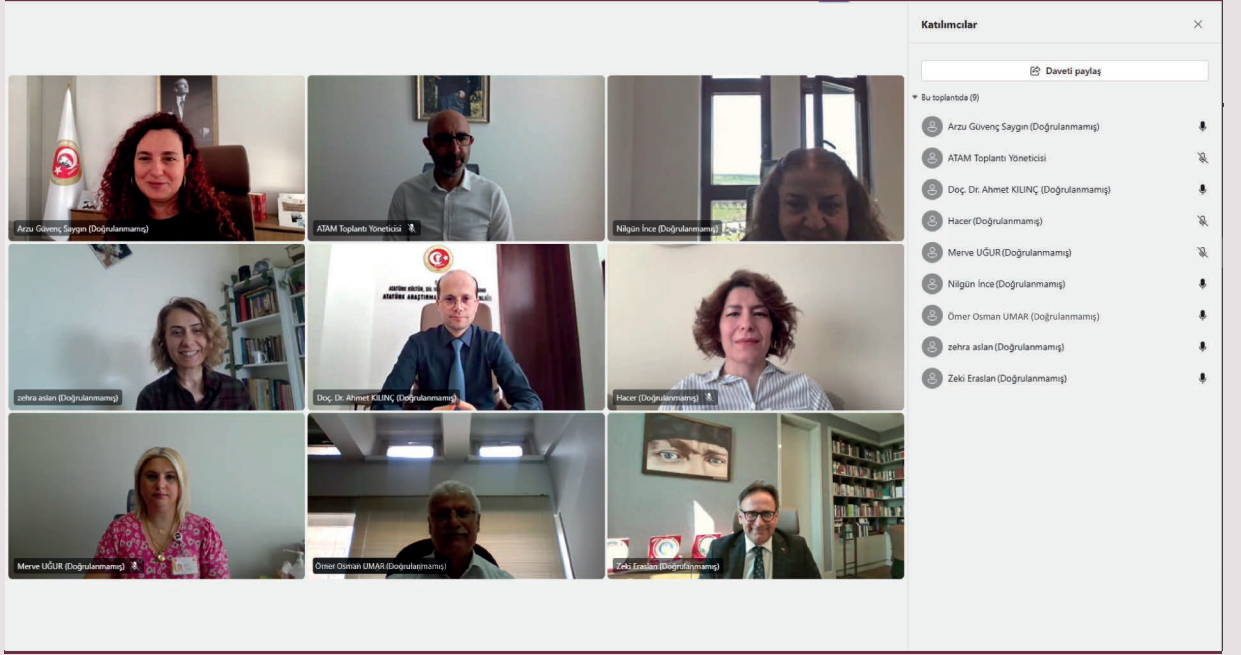
ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, ATAM Yüksek Kurum Uzmanları ile bir araya geldi. Toplantıda Kurum bünyesindeki işlerin genel seyri ve Mayıs ayı olağan Bilim Kurulu toplantısı gündemi değerlendirildi.

Yayın Komisyonu Toplantısı

Yayın Komisyonu 34 sayılı toplantısını 26 Mayıs 2025 Pazartesi günü gerçekleştirildi. Bu toplantıda toplam 25 gündem maddesi görüşüldü, kuruma yeni gelen çalışmalar ve yeniden baskısı yapılacak eserlerin değerlendirmesi yapılırken uygun bulunan başvurular hakem incelemesine gönderildi.

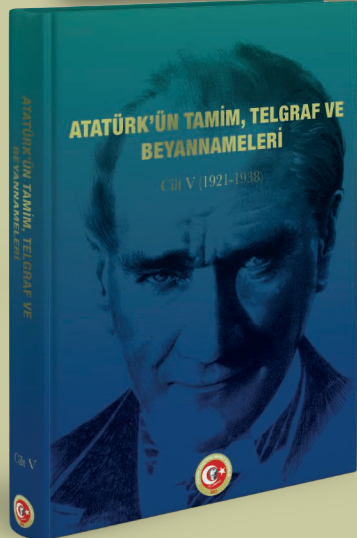
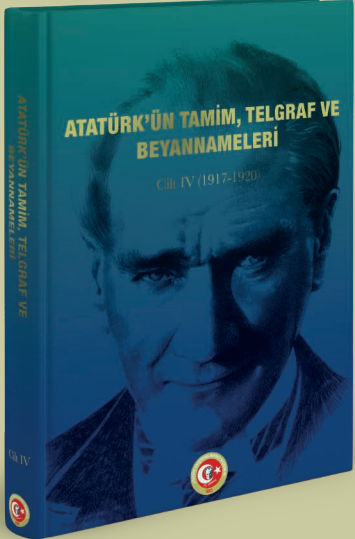
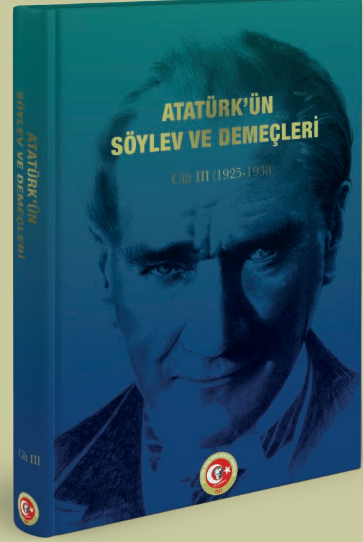
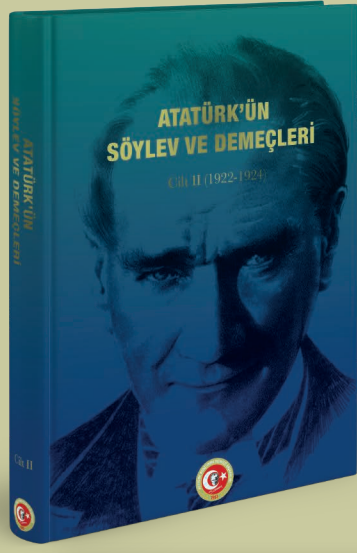
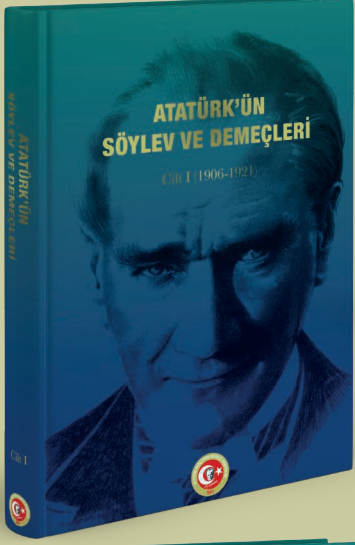
Proje Değerlendirme Komisyonu Toplantısı

Proje Değerlendirme Komisyonu'nun 23 Mayıs 2025 tarihli toplantısında Mart 2025 döneminde başvurusu yapılan 4 projenin değerlendirilmesi yapıldı.

07

YAKINDA

Özel Baskı Yayınlar Çok Yakında

ATAM tarafından 2024 yılında toplamda 5 cilt olarak baskısı yapılan “Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri ile “Atatürk’ün Tamim Telgraf ve Beyannameleri”, yakında özel baskıyla ilgililerin istifadesine sunulacak.

Bilim Kurulu Üyelerinden

**ATAM Bilim Kurulu Asli Üyelerimizden
Doç. Dr. Esra Özsüer, Kurumumuzun “İzmir’in İşgali
15 Mayıs 1919” başlıklı sosyal medya paylaşımını hazırladı.**

İZMİR’İN İŞGALİ

15 Mayıs 1919

Hazırlayan:

Doç. Dr. ESRA ÖZSÜER

ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

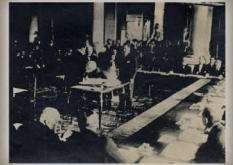

28 Temmuz 1914’te başlayan I. Dünya Savaşı, 11 Kasım 1918 tarihinde Merkezî Devletlerin İttihat Devletleri karşısındaki mağlubiyetiyle sona erdi. Avrupa merkezli bu küresel savaşta Batı Cephesi’nde süren silahlar Osmanlı Devleti ve İttihat Devletlerinin Büyük Savaş’ı kaybettiklerini keskinleştirmişti.

I. Dünya Savaşı’nın İttihat Devletleri lehine sonuçlanması üzerine uluslararası bir konferansın toplanmasına karar verildi. Uluslararası barış, güven ve adaletin tesis edilmesi amacıyla 18 Ocak 1919’da Paris’te Barış Konferansı toplandı.

Başkan Wilson’ın barışın düzenini tespit etmek ve temel ilkeleri belirlemek gayesiyle 8 Ocak 1918’de Kongrede açıkladığı 14 ilke, Paris Barış Konferansı’na katılan devletler tarafından da kabul edildi.

Video içeriğine
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

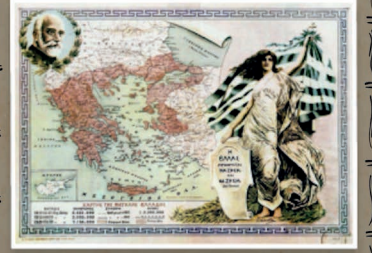
Paris Barış Konferansı'nın iç işleyişinde "Wilsonculuğun" etkisi fazlaydı. Wilson ilkelerinin temel prensibinde Bolşevik Devrimi'nden sonra ortaya çıkan ve I. Dünya Savaşı sonrasında mağlup devletlerin paylaşılmasına ilişkin gizli anlaşmaların önlenmesi bulunuyordu. Bu gizli anlaşmalardan biri de Batı Anadolu topraklarını İtalya'ya vaat eden St. Jean de Maurienne Anlaşması idi.

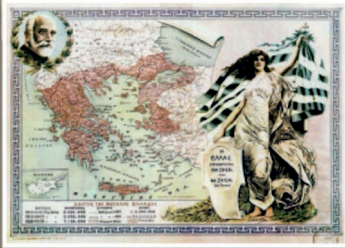
Yunanistan Başbakanı Eleftherios Venizelos, I. Dünya Savaşı'nın galip devletlerinden biri olarak 12 Aralık 1918'de Paris Barış Konferansı'na katıldı. Venizelos, kamuoyu oluşturmak için Paris'te Yunan propagandası ve lobi faaliyetlerini etkin biçimde kullandı. Bu bağlamda, 30 Aralık 1918 tarihinde, Yunan taleplerinin gövdesini oluşturacak olan "Paris Barış Kongresi"nden Önce Yunanistan" başlıklı resmi bir memorandum hazırladı. Söz konusu memorandum kitapçığında Batı Anadolu'nun Yunanistan ana karasına dâhil edilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştu.

Yunan Başbakanının Batı Anadolu'dan kasti İzmir ve Bursa vilayetleri ile Çanakkale ve İzmit sancaklarıydı. Batı Anadolu'daki toprak iddialarını da Wilson prensiplerinin 12. maddesine dayandırmıştı.

Venizelos, Batı Anadolu'da Rumların çoğunlukta olduğunu iddia ederek İzmir ve Aydın vilayetinin önemli bölümünü kapsayan bölgenin "kendi kaderini tayin" hakkıyla (self determinasyon) Yunanistan'a bağlanmasını önermişti. Ancak Yunanistan ile İtalya'nın toprak taleplerinin çakışması Batı Anadolu'nun paylaşılması hususunda konferansta çözülmesi zor sorunların başında geliyordu. İzmir'i İtalya'ya vaat eden İtilaf Devletleri, St. Jean de Maurienne Anlaşması'nın artık geçerli olmadığını bildirdi ve İzmir'in işgal kararını 6 Mayıs'ta Venizelos'a tebliğ etti.

İzmir'e Yunan ordusunun gönderilme kararının amacı, Büyük Güçlerin Anadolu topraklarında güçlü bir İtalyan hâkimiyeti oluşmasının önüne geçmek istemeleriydi. Amiral Calthorpe, 14 Mayıs'ta İzmir Valisine gönderdiği notada 15 Mayıs sabahı Yunan ordusunun karaya çıkarılacağını bildirdi.

Paris Barış Konferansı'nda alınan karar sayesinde Yunanistan, Batı Anadolu toprakları üzerindeki taleplerini uygulama olanağı bulabilecekti. 15 Mayıs 1919'da başlayan Yunan Küçük Asya Ordusu'nun işgali, şanlı Türk ordusunun İzmir'e girmesiyle son bulmuştur.

Bilim Kurulu Üyelerinden

**ATAM Bilim Kurulu Asli Üyelerimizden
Prof. Dr. Nurten Çetin, Kurumumuzun “19 Mayıs ve Atatürk”
başlıklı sosyal medya paylaşımını hazırladı.**

19 MAYIS VE ATATÜRK

Hazırlayan:
Prof. Dr. Nurten ÇETİN
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi dört yıldır devam eden Birinci Dünya Savaşı'nı sona erdirmiştir. Mütareke Türkler için kara günlerin başlangıcı olmuştur. İtilaf Devletleri özellikle 7. ve 24. maddeler başta olmak üzere Mütareke hükümlerine dayanarak arzuladıkları bütün işgal haklarına girişmişlerdir. Osmanlı ordularının dağılmasıyla Yildirim Orduları Grup Komutanı Mustafa Kemal Paşa, 13 Kasım 1918'de İstanbul'a gelmiştir. Boğazda İtilaf donanmalarını görmüş ve "Geldikleri gün 'gülerler'!" sözünü söyleyerek karadünya yerleri aramaya başlamıştır. Saray, Hükümet, kanunoyu ve siyasi çevrelerle yaptığı temaslardan istediği desteği bulamamıştır.

Bu karanlık günlerde kurtuluşu manda ve ilanıyla ilâ bîlgecele ümitleniş günleri de vardı. Mustafa Kemal bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

"... Efendiler, ben bu kararların hiçbirinde isabet gömmüdim. Çünkü bu kararların dayandığı bütün şartlar ve imkanlar gününce temelsizdi. Gerçekte içinde bulunduğumuz o günlerde, Osmanlı Devleti'nin temelleri çökmüş, ömrü tükenmişti. Orada bir avuç Türk'ün barındığı ada yurdu kalmıştı. Son sorun bunun da paylaşılmaması sağlamaktır. Çün vâkıfın istiklalinde bir şey değildi. Osmanlı Devleti, onun başkente, padişah, halife, hükümet bunların hepsi anlaşılmıyormuş bir takım sözlerdi... Sağlam ve gerçek karar milli eşcamlılaşa dayanmam tam bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmak..."

Ne denli zengin olursa ve zenginleşirse o lara o lara bağlanmazlarken yoksun bir milletin yâni toprakları kanyonda usak durumunda kalmışları kâğıt gözetmez... Türk'ün kaysiyet, şeref ve kabiliyeti yüksektir, böyle bir millet esir yaşamadığını mahvolun evladır... Ya İstiklal Ya Ölüm!"

İstanbul'dan bir mücadele yürütülemeyeceğini anlayan Mustafa Kemal Paşa, imtişazile kurtuluşunu ve Milli Mücadele'yi Anadolu'da başlatmaya karar vermiştir. İstanbul'da arkadaşlarıyla yaptığı görüşmeler neticesinde resmi veya özel olarak Anadolu'ya geçme yollarını aramaya başlamıştır. Bu dönemde, İngilizler, Damat Ferit Hükümetine Sansun ve peşresindeki birçok Rum kayıne, Türkler tarafından saldırıldığı, bu engellenmediği takdirde bölgeye müdahalede bulunacaklarını bildirmişlerdir. İstanbul Hükümeti bu duruma çözüm ararken Mustafa Kemal'in adı gündeme gelmiştir.

Bu görev için seçilmesinde, yakın arkadaşı Ali Fuat Cebesoy ve Dâniye Nazarı Mehmet Ali Bey'in desteği, ayırtıcı ve istiklal döneminde Sultan Vahidüddin ile temsiliye, Alman alayları olarak tanınması, Anafartalar kalvarınan olması ve İstanbul'daki faaliyetlerinden dolayı merkezden uzaklaştırılmak istenmesi gibi nedenler etkiliydi. Mustafa Kemal'in beklenen Sansun'a giderek İngilizlerin Rumlara katli davrandığını iddia ettiği Türklerin örgütlenmelerine engel olması, bölgedeki silâhi ve mühimmatı en yakın depolara toplatarak asayiş sağlanması dı.

Mustafa Kemal Paşa, Harbiye Nazırı Şakir Paşa'dan gelen görev teklifini askeri ve idari geniş yetkilerle donatılması şartıyla kabul edeceğini söylemiş ve bu hususta bir talimatname hazırlanması konusunda ısrar etmiştir. 30 Nisan 1919 tarihinde 9. Ordu (macedon 3. Ordu) Mifetihliğine atanmış, 6 Mayıs'ta da görev yetki talimatnamesi kendisine verilmiştir. Bu yetkiler, tüm kolordulara ve sivil yöneticilere bildirilmiştir. İzmir'in işgal edildiği 15 Mayıs 1919 günü Sultan Vahideddin ile son bir görüşme yapmış ve daha sonra arkadaşlarıyla bir oturma değerlendirilmesinde bulunmuştur.

Mustafa Kemal ve beraberindekiler 16 Mayıs'ta Bandırma Yapıya ile işgal kuvvetleri donanmasının göğesinde İstanbul'dan hareket ederek 19 Mayıs 1919 sabahı Samsun'dan Anadolu topraklarına ayaklanmışlardır. Bu Türk milletinin kaderini değiştirerek, bağımsız, halk egemenliğine dayalı Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden yolda ilk adım olacaktır.

Mustafa Kemal, Samsun'daki ilk incedemeleri sonrası iddia edildiğinin aksine Rum yetkilerinin bölgede faaliyette bulunduklarını ve bunlara karşı Türklerin kendilerini savunduklarını tespit etmiştir. Samsun'daki İngiliz karayay subaylarıyla yaptığı görüşmelerde elde ettiği bilgileri paylaşmış ve İzmir'in işgalinin kabul edilemeyeceği hakkındaki düşüncelerini açıklamıştır. 22 Mayıs'ta yaptığı tespiti ve değerlendirmeleri bir rapor halinde İstanbul'a bildirmiştir. Bu arada İzmir'in işgali nedeniyle hem İstanbul'da hem de Anadolu'da protesto ve mitingler yapılmaya başlanmıştır.

Yardıma ve milletin topyekûn bir mücadeleye ile kararlaştırıldığına inanarak Mustafa Kemal Paşa, İngiliz işgali altında bulunan Samsun'dan ayrılarak 25 Mayıs'ta Samsun'dan Hayza'ya taşınmıştır. Zetnal gibi basitlikli hareket eden Hayza ileri galemlerle jüde salımlıdır. "Bizi öldürmek değil, diri diri mezarı atmak istiyorlar. Zaten gazla tırla da dönmek istiyorlar. Hiçbir zaman umutlanmayacağız, çalışacağız, yurdu kurtaracağız!"

28 Mayıs'ta Hayza'dan vali ve komutanlara, İzmir'in işgalini protesto etmek için gösteriler yapmasını ve büyük devletlerin temsilcilerine telgraflar çekilmesini önermiştir. 6 Haziran'da Hayza'da Bayrak Camii'nde okunan meclisten sonra Belediye önünde yapılan büyük gösteride halk, bağımsızlık mücadelesine katılacağına dair ant içmiştir. Bu girişimleri üzerine Mustafa Kemal İstanbul Hükümeti tarafından geri çağırılmış ancak bu çağrıya yanıtı olmadığı gibi Hayza'dan Amasya'ya hareket etmiştir.

12 Haziran'da Amasya'ya ulaşan Mustafa Kemal Paşa halk tarafından ilgilile karşılanmış ve atalrı kendisine bağladığını bildirmiştir. Burada yayımlanan Amasya Genelgesi ile İstanbul Hariri'nin amacı, gereksiz ve yitimi belirlenmiş yatanın bağımsızlığı için tüm ulusa birlik çağrısı yapılmıştır. "Milletin istiklalini yine millet azim ve kararı kurtaracaktır" ifadesiyle bağımsızlığa giden yolda yegine dayanan milletin kendisi olduğuna belirtilmiş ve zafet sonrası ulus egemenliğine dayalı yeni bir devlet kurulacağını ifşaratını vermiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın işgalcilerle tepkisi ve örgütlenme çalışmaları, İngilizlerin İstanbul Hükümeti üzerinde baskılarını artırmalarına neden olmuştur. Bu durum İstanbul Hükümeti ile Mustafa Kemal arasındaki görüş ayrılığını giderek derinleştirilmiştir.

İstanbul Hükümeti, 23 Haziran'da Dahiliye Nezaretinden Mustafa Kemal'in görevden alındığını, emirlerinin resmî bir mitehki tasımadığını vilya etere bildirilmesini istemiştir. Dahiliye ve Nazır Ali Kemal ayrıca işgalcilerle karşı durulmaması hakkında bir genelge yayımlamıştır. Mustafa Kemal Erzurum'a gitmek üzere, Sivas'a geldiğinde kendisinin inan ve işyama olarak göstermesi çalışan Kazaç Vahit Veli Çelip ve adamlarının tutuklanma girişimiyle karşılaşmıştır. Bu olay Mustafa Kemal Paşa'nın sadece dışarıdakilerle değil, aynı zamanda içerideki düşmanlarla da mücadele ettiğini göstermiştir. Dahimden püsümüştür. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Mustafa Kemal ve arkadaşları milletin bağımsızlığı için örgütlenme çalışmalarını azimle sürdürmüşlerdir. 7-8 Temmuz gecesi askerlik mesleğinden alındığını kendisine bildirilmesi üzerine işe istifa ederek "İnceci mülhile" dönmüştür.

23 Temmuz'da birleşik olarak toplanan Erzurum Kongresi'nde, yatan bir bütün olduğu ve hiçbir nedenle dışımana bırakılmayacağı kararı alınarak kongreye ulusal bir mitehki kazandırılmıştır. Burada oluşturulan 9 kişilik Kemal Heyeti, 25 Nisan 1920'de BMM'ye sunulmaya kadur Türk milletinin geleceği ile ilgili kararları alan yetkili merci olmuştur. Bu arada, İstanbul Hükümeti 9 Ağustos 1919'da Mustafa Kemal'in nişan ve madalyalarını geri almıştır.

Amasya'da alınan kararlar doğrultusunda Erzurum'dan Sivas'a geçilmiş ve 4 Eylül'de başlatılan Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal yatanın kurtarılması konusunda ulosuna olan güvenini dile getirmiştir. Kongrede manda ve himaye ileri kesin bir dille reddedilmiş, ülkedeki tüm bölgesel alırcı emiyetleri "Anadolu ve Rumeli Müdafası-Hakkak Cemiyeti" çatısı altında birleştirilmiştir. Böylece Milli Mücadele yeni geneline yayılmıştır.

16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgali ve Meclis-i Mebusanın dağıtılması üzerine, Milli Mücadele süreci yeni bir aşamaya girmiş ve Ankara'da yeni bir Meclis kurulması kararlaştırılmıştır.

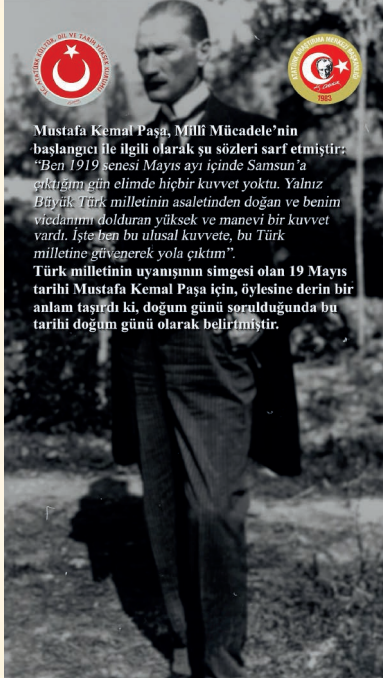
23 Nisan 1920'de BMM'nin torenle açılmasıyla egemenlik kayıtsız şartsız Türk halkına verilmiştir. Bu tarihten sonra Milli Mücadele, Meclis eylemleri yürütülmüştür.

19 Mayıs 1919'da başlayıp 30 Ağustos 1922'de Büyük Taarruz Zaferi ile sonuçlanan Türk İstiklal Harbi, Lozan Antlaşması ile taçlandırılmıştır. 29 Ekim 1923'te halkın egemenliği esasına dayalı Cumhuriyet ilan edilmiş ve Mustafa Kemal, "Benim en büyük eserimdir." dediği Cumhuriyeti Türk gençliğine emanet etmiştir.

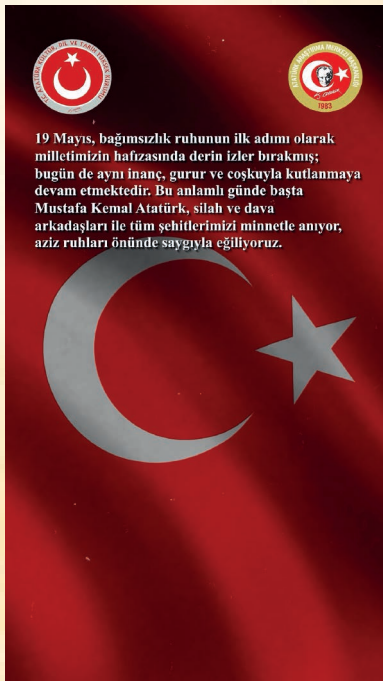

Mustafa Kemal Paşa, Milli Mücadele'nin başlangıcı ile ilgili olarak şu sözleri sarf etmiştir: "Ben 1919 senesi Mayıs ayı içinde Samsun'a çıktığım gün elimde hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız Büyük Türk milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevi bir kuvvet vardı. İşte ben bu ulusal kuvvete, bu Türk milletine güvenerek yola çıktım". Türk milletinin uyanışının simgesi olan 19 Mayıs tarihi Mustafa Kemal Paşa için, öylesine derin bir anlam taşırdı ki, doğum günü sorulduğunda bu tarihi doğum günü olarak belirlemiştir.

19 Mayıs, ilk kez 1926 yılında "Gazi Günü" adı altında Samsun'da kutlanmış, 20 Haziran 1938'de ise "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak resmîyet kazanmıştır. 1980'den sonra "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" adıyla kutlanması kararlaştırılmıştır.

19 Mayıs, bağımsızlık ruhunun ilk adımı olarak milletimizin hafızasında derin izler bırakmış; bugün de aynı inanç, gurur ve coşkuyla kutlanmaya devam etmektedir. Bu anlamlı günde başta Mustafa Kemal Atatürk, silah ve dava arkadaşları ile tüm şehitlerimizi minnetle anıyor, aziz ruhları önünde saygıyla eğiliyoruz.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Asli Üyelerimizden
Prof. Dr. Zehra Aslan, Independent Türkçe için
“27 Mayıs 1960’ın Nedenleri Üzerine Birkaç Not-Bir
Değerlendirme” başlıklı bir makale kaleme aldı.

INDEPENDENT
Türkçe

27 Mayıs 1960’ın nedenleri üzerine birkaç not-bir değerlendirme

Prof. Dr. Zehra Aslan Independent Türkçe için yazdı

Prof. Dr. Zehra Aslan Salı 27 Mayıs
| @zehraaslan61 | 2025 7:14

Haberleşme Üyelerinden

ATAM Haberleşme Üyelerimizden Prof. Dr. Evren Küçük, Kurumumuzun “Türkiye-İsveç Dostluk Antlaşması 31 Mayıs 1924” konulu sosyal medya paylaşımını hazırladı.

**Türkiye-İsveç
Dostluk Antlaşması
31 Mayıs 1924**

**Hazırlayan: Prof. Dr. Evren KÜÇÜK
ATAM Haberleşme Üyesi**

atam.gov.tr

Türkiye-İsveç ilişkilerinin temellerini atan Dostluk Antlaşması (Mühâdenet Muâhadenâmesi) Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti arasında 31 Mayıs 1924 tarihinde imzalanmıştır. İsveç, Yeni Türkiye ile dostluk antlaşmasını imzalamak için İstanbul'da Orta Elçi olarak bulunan Gustaf Oscar Wallenberg'i görevlendirmiştir.

atam.gov.tr

Tevfik Kamil Bey

Mehmet Münir Ertegun

İsveç hükûmeti ile dostluk antlaşması yapmak üzere Hariciye Vekâleti Müsteşarı Tevfik Kamil ve Müsavir Münir Beylerin görevlendirilmeleri 12 Mayıs 1924 tarihinde Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal'in onayıyla yapıldı. Yapılan görüşmeler neticesinde uluslararası hukuk kuraları ve mutakabiliyet ilkesine göre Ankara'da Türkiye-İsveç Dostluk Antlaşması (31 Mayıs 1924) imzalandı. Antlaşma metninde, Türkiye ile İsveç arasında samimi dostluk ilişkilerini tesis etmek için dostluk antlaşması akdine karar verildiği belirtilmektedir.

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Dostluk Antlaşması'nın maddeleri şu şekildeydi:

- Türkiye ile İsveç arasında olduğu gibi iki devletin vatandaşları arasında da barış ve daimi dostluk mevcut olacaktır.
- İki devlet uluslararası hukuka göre diplomatik ilişkiler tesisinde mutabıktır ve her birinin diplomasi temsilcileri karşılıklı olmak şartıyla birbirleri nezdinde temsil edileceklerdir.
- Konsolosluk, ticari ilişkiler, iskân ve ikamet koşulları tam bir mütekabiliyet ve devletler genel hukuku kurallarına göre belirlenecek ve korunacaktır.

atam.gov.tr

İsveç tarafı Antlaşma'yı 24 Kasım 1924'te onaylarken Türkiye ise Dostluk Antlaşması'nı 12 Nisan 1925'te oy birliği ile kabul etti. Antlaşma, 6 Haziran 1925 tarihinde yürürlüğe girdi. Bu sırada Türkiye'yi Stockholm'de Layık Mukbil Bey temsil etmekteydi.

atam.gov.tr

Antlaşmadan sonra İsveç Veliahdı Gustaf Adolf Türkiye'yi ziyaret ederek Ankara'daki Büyükelçiliğin açılışını yapmıştır.

atam.gov.tr

2025 MAYIS

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

0312 285 65 11 -
0 312 285 55 12

Üniversiteler Mah.
Toplum Cad. No.5
Çankaya / ANKARA

bilgi@atam.gov.tr

www.atam.gov.tr

emagaza-atam.ayk.gov.tr

Atam.Baskanlik

AtamBaskanlik

atambaskanlik

@AtamBaskanlik

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI | 2025 BÜLTEN

